

רבי חזקיה פתח, (תהלים קלט) גְלָמִי רָאוּ עֵינַיְךָ וְעַל סִפְרָךְ כָּלָם יִכְתְּבוּ וְגו'. פְּסוּק זֶה בְּאֲרוּהוּ בְכִמְהָ מְקוֹמוֹת. אָבֵל בֹּא רְאֵה, כָּל אוֹתָן הַנְּשָׁמוֹת שֶׁהֵיוּ מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, כִּלְכֵן עוֹמְדוֹת לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַד שֶׁלֹּא יֵרְדוּ לְעוֹלָם בְּאוֹתָהּ דְמוֹת מִמֶּשׁ שֶׁנֶּרְאִים אַחַר כֵּךְ בְּעוֹלָם, וְאוֹתוֹ מֵרָאֵה שֶׁל גּוֹף הָאָדָם שֶׁעוֹמֵד בְּעוֹלָם הַזֶּה, כִּי עוֹמֵד לְמַעְלָה. וּבִשְׁעָה שֶׁנִּשְׁמָה זוֹ מְזַמְנֵת לְיָרֵד לְעוֹלָם, אוֹתָהּ נִשְׁמָה בְּאוֹתָהּ דְמוֹת מִמֶּשׁ שֶׁעוֹמְדֵת בְּעוֹלָם הַזֶּה, כִּי עוֹמְדֵת [לְמַעְלָה] לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּמִשְׁבִּיעַ אוֹתָהּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁתִּשְׁמַר מְצוּוֹת הַתּוֹרָה וְלֹא לְעַבֵּר עַל הַבְּרִיתוֹת.

וּמִנֵּי לָנוּ שֶׁעוֹמְדֵת לִפְנֵינוּ? שֶׁכְּתוּב (מלכים א' יז) חַי ה' אֲשֶׁר עֹמְדֵתִי לִפְנֵינוּ. עֹמְדֵתִי וְדַאי, וְהָרִי פִּרְשׁוּהָ. וְלָכֵן גְּלָמִי רָאוּ עֵינַיְךָ, עַד שֶׁלֹּא יִתְרָאֶה [הַעֲלָם] בְּעוֹלָם. וְעַל סִפְרָךְ כָּלָם יִכְתְּבוּ, שֶׁהָרִי כָּל הַנְּשָׁמוֹת בְּאוֹתָהּ דְמוֹת שְׁלֵהֶם, כָּלָם בִּסְפָר כְּתוּבִים. יָמִים יֵצְרוּ, הָרִי פִּרְשׁוּהָ יֵצְרוּ וְדַאי. וְלֹא אֶחָד בָּהֶם, בְּעוֹלָם הַזֶּה לְעַמֵּד בְּקִיּוּם רְבוּנָם כְּרֵאוּי.

בֹּא רְאֵה, יָמֵי בֶן הָאָדָם כְּשׁוֹכָה בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּמַעֲשֵׂים טוֹבִים, הַיָּמִים שְׁלוֹ מִתְרַבֵּים לְמַעְלָה מֵאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁהוּא מֵדֵת יָמָיו. פְּתַח וְאָמַר, (תהלים לט) הוֹדִיעֵנִי ה' קִצֵּי וּמֵדֵת יָמֵי מַה הֵיא וְגו'. פְּסוּק זֶה בְּאֲרוּהוּ. אָבֵל בֹּא רְאֵה, קִצֵּי - זֶה קֶץ הַיָּמִין, שֶׁנִּקְשָׁר בְּדוֹר. וּמֵדֵת יָמֵי מַה הֵיא - זֶהוּ שְׁמַתְמָנָה [שִׁישׁ מְמַנָּה] מִמֶּשׁ עַל יָמָיו.

אָמַר רְבִי יְהוּדָה, הָרִי שֶׁמַּעֲתֵי מֵרַבֵּי שְׁמַעוֹן שֶׁפְּסוּק זֶה נֶאֱמַר עַל אוֹתָם הַיָּמִים שֶׁנִּגְזְרוּ עֲלֵיו

רְבִי חֲזַקְיָה פְּתַח, (תהלים קלט) גְּלָמִי רָאוּ עֵינַיְךָ וְעַל סִפְרָךְ כָּלָם יִכְתְּבוּ וְגו', הַאי קָרָא אוּקְמוּהָ בְכִמְהָ אֲתֵר. אָבֵל תָּא חֲזִי, כָּל אֵינוֹן נִשְׁמַתִּין דְּהוּוּ מִיּוֹמָא דְאֲתַבְּרִי עֲלֵמָא, כִּלְהוּ קִיָּימִי קָמִי קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עַד לָא נִחְתָּו לְעֵלְמָא, בְּהַהוּא דִּיוֹקְנָא מִמֶּשׁ דְאֲתַחֲזוֹן לְבַתֵּר בְּעֵלְמָא. וְהַהוּא חֲזִיו דְגוּפָא דְבַר נֶשׁ דְקָאִים בְּהַאי עֲלֵמָא, הֲכִי קָאִים לְעֵילָא.

וּבִשְׁעָתָא דְנִשְׁמַתָּא דָּא זְמִינָא לְאַחֲתָא בְּעֵלְמָא, הַהִיא נִשְׁמַתָּא בְּהַהִיא דִּיוֹקְנָא מִמֶּשׁ דְקִיָּימָא בְּהַאי עֲלֵמָא, הֲכִי קָאִים (לְעֵילָא) קָמִי קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְאוּמִי לָהּ קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא דִּיטוֹר פְּקוּדֵי אוּרִייתָא, וְלֹא יַעֲבֵר עַל קִיָּימִין.

וּבְנָא לָן דְקִיָּימִין קָמִיָּה, דְכְּתִיב, (מלכים א' יז) חַי יי אֲשֶׁר עֹמְדֵתִי לִפְנֵינוּ. עֹמְדֵתִי וְדַאי, וְהָא אוּקְמוּהָ. וּבְגִין כֵּךְ גְּלָמִי רָאוּ עֵינַיְךָ, עַד לָא יִתְחַזִּי (צוּלְמָא) בְּעֵלְמָא. וְעַל סִפְרָךְ כָּלָם יִכְתְּבוּ, דְהָא כָּל נִשְׁמַתִּין, בְּהַהוּא דִּיוֹקְנָא דְלַהוֹן, כִּלְהוּ בְּסִפְרָא כְּתִיבִין. יָמִים יֵצְרוּ, הָא אוּקְמוּהָ יֵצְרוּ וְדַאי, וְלֹא אֶחָד בָּהֶם, בְּהַאי עֲלֵמָא לְמִיקָם בְּקִיּוֹמָא דְמֵאֲרִיָּהוֹן, כְּדָקָא חֲזִי.

תָּא חֲזִי, יוֹמִין דְבַר נֶשׁ, כִּד זְכִי בְהַאי עֲלֵמָא בְּעוֹבְדֵין טְבָאן, יוֹמִין דִּילִיָּה אֲתַבְּרָכָאן לְעֵילָא, מְהַהוּא אֲתֵר דְאִיָּהוּ מֵדֵת יוֹמוֹי. פְּתַח וְאָמַר, (תהלים לט) הוֹדִיעֵנִי יי קִצֵּי וּמֵדֵת יָמֵי מַה הֵיא וְגו', הַאי קָרָא אוּקְמוּהָ. אָבֵל תָּא חֲזִי, קִצֵּי, דָּא קֶץ הַיָּמִין, דְאִיָּהוּ מִתְקַשֵּׁר בֵּיהּ בְּדוֹר. וּמֵדֵת יָמֵי מַה הֵיא, דָּא אִיָּהוּ דְאֲתַמְנֵי (נ"א דְאִית מְמַנָּא) מִמֶּשׁ עַל יוֹמוֹי.

אָמַר רְבִי יְהוּדָה, הָא שְׁמַעְנָא מֵרַבֵּי שְׁמַעוֹן, דְהַאי קָרָא אֲתַמְר, עַל אֵינוֹן יוֹמִין

מאדם הראשון, שהם שבועים, שהרי נאמר שחיים בכלל לא היו לו, אלא שאדם נתן לו מאותם ימים שלו שבועים שנים.

וכוד זה, וילון לא משמש כלום, והלכנה לא מאירה כלל מעצמה, ושבועים שנים מאירות לה בכל צדדיה, והם חיי דוד סתם. ועל זה רצה דוד מהקדוש ברוך הוא לדעת סוד זה, ועל מה אין חיים להלכנה מעצמה, ולדעת את העקר שלה.

ומדת ימי מה היא - זוהי דרגה [של העולם] עליונה נסתרת שעומדת על כל אותם הימים שהם חיים שלה, מקום שמאיר לכל. אדעה מה חדל אני - אמר דוד, אדע על מה חדל אני אור מעצמי ונמנע ממני כשאור כל אותם האורות העליונים שיש להם לכלם חיים, ואני על מה אני חדל ועל מה נמנע ממני. ונהו מה שרצה דוד לדעת, ולא נתנה לו רשות לדעת.

תוספתא

קול גלגל מתגלגל ממטה למעלה, מרפבויה סגורות, הולכות ומתגלגלות. קול נעימות עולה ויורד, הולך ומשוטט בעולם. קול שופר שופע בעמקי הדרגות מסובב דרגה [גלגל] סביבה. יושבות שתי מגרפות מימין ומשמאל, בשני גונים נשאבים זה בזה, זה לבן וזה אדם, ושניהם סובבים גלגל למעלה, סובב לזמן - לבן עולה, וסובב לשמאל - אדם יורד, והגלגל סובב תמיד ולא שוכך.

שתי צפרים עולות, שמצפצפות, אחת לצד דרום ואחת לצד צפון. פורחים באויר צפוף, וקול נעימת הגלגל מתחברים באחד, ואז (תהלים צ"ב) מזמור שיר ליום השבת. וכל הברכות שופעות בלחש בנעימות הזו [מקול], מתוף

דאתגזרו עלוי מאדם קדמא, דאינון שבועין. דהא אתמר, דחייין כלל לא הוו ליה, אלא דיהיב ליה אדם מאינון יומין דיליה, שבועין שנין.

ורוא דא, וילון לא משמש כלום, וסיהרא לא נהרת מגרמה כלל, ושבועין שנין נהרין לה בכל סטרהא, ואינון חיי דוד סתם. ועל דא בעא דוד לקדשא ברין הוא, למנדע רזא דא, על מה לית לה חייין לסיהרא מגרמה, ולמנדע עקרא דילה.

ומדת ימי מה היא, דא הוא דרגא (כ"א דעלמא) עלאה סתימא, דאיהו קיימא על כל אינון יומין, דאינון חייין דילה, אתר דנהיר לכלא. אדעה מה חדל אני. אמר דוד, אנדע על מה חדל אנא נהורא מגרמי, ואתמנע מני, כשאור כל אינון נהוראין עלאין דאית לון חייין לכלהו, ואנא על מה אנא חדל, ועל מה אתמנע מני. ודא הוא דבעא דוד למנדע, ולא אתייהיב ליה רשותא למנדע.

תוספתא

קל גלגלא מתגלגלא מתפא לעילא, רתיכהא טורקהא אזלין ומתגלגלי. קל נעימותא סלקא ונחתא, אזלא ושטיא בעלמא. קל שופרא נגיד בעומקי דדרגי אסחר דרגא (כ"א גלגלא) סחרנהא. יתבין תרין מגרופין, מימינא ומשמאלא, בתרין גונוין משתאבין דא בדא, דא חוור ודא סומק, ותריוויהו סחרין גלגלא לעילא, אסחר לימינא חוורא סלקא, ואסחר לשמאלא סומקא נחתא. וגלגלא אסחר תדיר ולא שכיך.

תרין צפרין סלקין, דקא מצפצפון, חד לסטר דרום, וחד לסטר צפון. פרחין באוירא צפופא, וקל נעימו דגלגלא מתחברין כחדא, פדין (תהלים צ"ב) מזמור שיר ליום השבת. וכל ברקאן נגדין בלחישו בדא נעימו (מקול), מגו רחימו דקול שופרא. לקבלא אינון ברקאן,